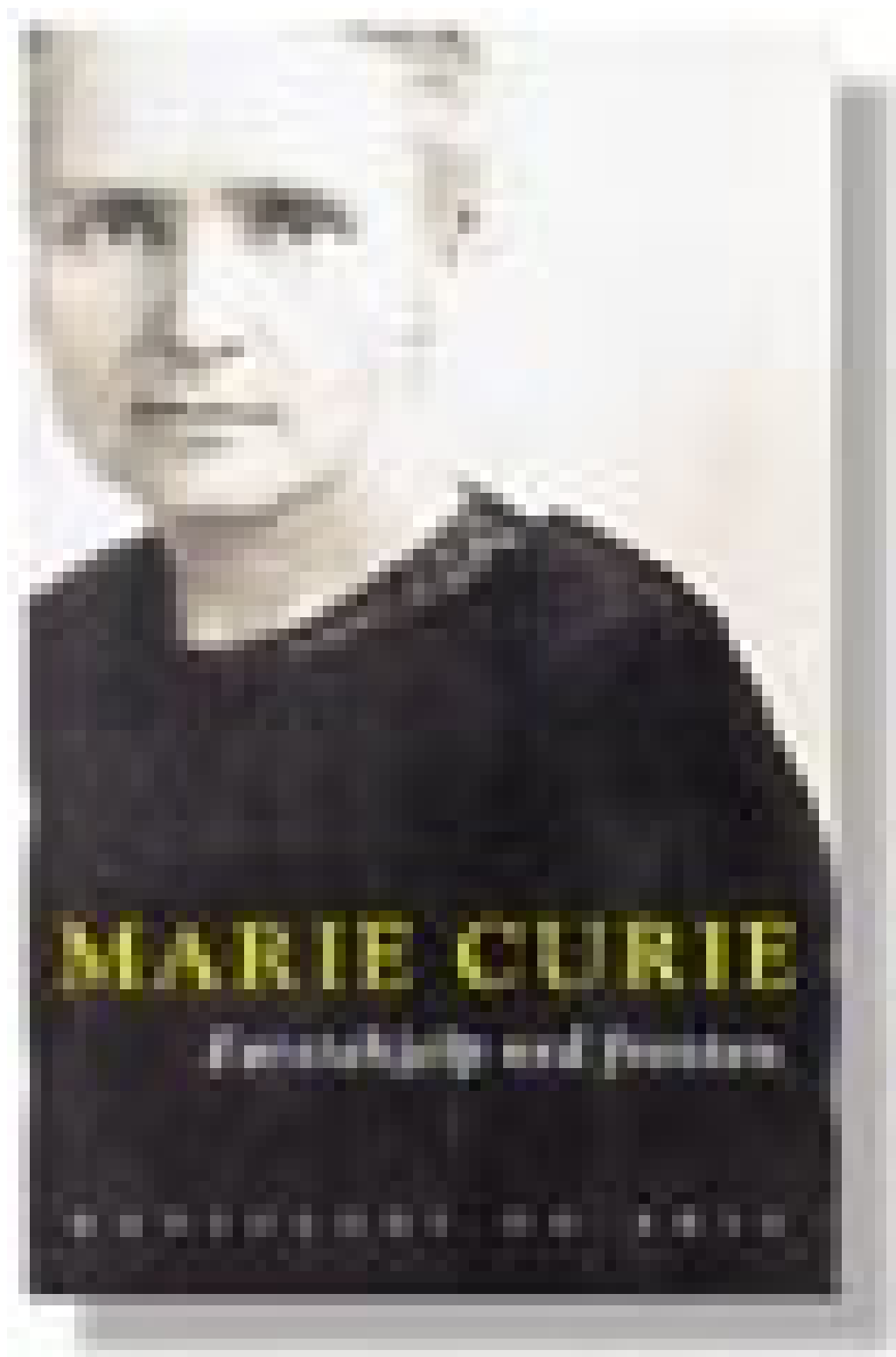

M me Pierre Curies erfaringer som radiolog

BOKOVERSIKT

Noen utrettelige får tid til det utrolige. Marie Curie var ikke bare den første kvinne som fikk nobelprisen, hun er også en av de få som har fått den to ganger, første gang i fysikk i 1903 og annen gang i kjemi i 1911. Under den første verdenskrig slappet hun så av med å etablere en mobil røntgentjeneste i den franske armé. Også det ble særdeles vellykket: De siste to årene av krigen ble det gjort 1,1 millioner røntgenundersøkelser for armeen. Etterpå skrev hun bok om det. Den fikk tittelen *La Radiologie et La Guerre* og ble publisert i Paris i 1921 med Mme Pierre Curie som forfatter – enda Pierre døde allerede i 1909. I den norske utgaven som foreligger nå, har madame fått igjen sitt pikenavn Marie og tittelen er endret noe. Den norske utgaven har dessuten fått et forord skrevet i 1999 av Marie Curies yngste datter, Eve Curie Labouisse.

Boken er vitenskapelig oppbygd, men lettskrevet. Mellom innledning og konklusjon inneholder boken åtte kapitler. De tre første er teknisk pregede og beskriver røntgenstråler, hvordan man fremstiller røntgenstråler og hvordan man installerer mobile enheter i radiologiske kjøretøy og feltsykehus.

Det overlegent lengste kapitlet på 50 sider omhandler radiologisk arbeid i felten. For leseren kunne dette kapitlet like gjerne vært skrevet av en medisinsk radiolog med interesse for kirurgi som av en kjernefysiker/fysiker. Hovedsakelig beskrives påvisning og fjerning av prosjektiler, granatsplinter og andre fremmedlegemer, samt diagnostikk og behandling av frakturer. I tillegg til administrative oppgaver dekket nok Marie i gavnet også en funksjon som røntgenlege de gangene hun var ved fronten.

De siste, relativt korte kapitlene i boken omhandler radiologisk personale, utbytte og resultater, organisering etter krigen, samt radioterapi og radiumterapi. Det er paradoksalt at denne ellers livgivende radioaktive stråling for Marie Curie selv ble årsaken til hennes død.

La Radiologie et La Guerre er god historie fortalt av en engasjert, positiv og kreativ kvinne. Hun avslutter boken med ordene: "Alle siviliserte samfunn har en tvingende plikt til å ivareta det rent vitenskapelige området hvor ideer og oppdagelser utvikles, beskytte og oppmuntre opphavsmennene og bringe dem nødvendig bistand. Det er kun på de vilkår at en nasjon kan vokse og fortsette en harmonisk utvikling mot et fjernt ideal."

Norsk forskning kunne trenge en Marie Curie som sitt talerør i storting eller regjering.

KjellRootwelt

Nukleærmedisinsk seksjon

Rikshospitalet

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. juli 2026.